

Marek Baron
Uniwersytet Opolski

JAN PAWEŁ II A FENOMEN OBJAWIEŃ MARYJNYCH KRÓLOWEJ POKOJU Z MEDZIUGORJA

1. Fenomen objawień z Medziugorja oraz cel niniejszej pracy

Medziugorje to niewielka miejscowość zlokalizowana na Bałkanach, w południowo-zachodniej części Bośni i Hercegowiny. Region ten ze względu na znaczne zróżnicowanie narodowościowo-religijne oraz burzliwą historię był na przestrzeni wieków miejscem licznych konfliktów. Ostatni z nich to wojna na Bałkanach w latach 1991-1995¹. Miejscowość Medziugorje zasłynęła w świecie z powodu mających tam miejsce według zeznań świadków objawień maryjnych. Fenomen tych wydarzeń rozpoczął się 24 czerwca 1981 roku i trwa aż do dziś. Spotkań z Matką Bożą, która przyjęła w tym miejscu tytuł Królowej Pokoju, doświadcza szóstka tzw. widzających². Osoby te przekazują słowa Matki Bożej – tzw. orędzia, czyli kilkudzaniowe przesłania, które mają zachęcić ludzi między innymi do nawrócenia, pokuty, przebaczenia, modlitwy, spowiedzi świętej, postu czy czytania Pisma Świętego. Wydarzenia mające miejsce w Medziugorju, w tym liczne nawrócenia, uzdrowienia oraz wyjątkowa atmosfera modlitewna tego miejsca, przyciągają miliony pielgrzymów z całego świata³. Jak dotąd Kościół nie wypowiedział się ostatecznie co do prawdziwości objawień, choć na przestrzeni ostatnich 36 lat podejmował próby oceny tych zjawisk. Nadal aktualne jest stanowisko wyrażone przez komisję (powołaną przez Konferencję Episkopatu Jugosławii) w deklaracji z Zadaru z 10 kwietnia 1991 roku, w którym nie potwierdzono ani nie zanegowano prawdziwości wydarzeń z Bośni i Hercegowiny⁴. W niniejszej pracy, używając określeń typu „Matka

¹ Zob. A. Grzesiak-Kozina, B. Kozina, *Miejsca Święte. Medziugorje*, Warszawa 2011, s. 92.

² Zob. D. Manetti, *Wokół Medjugorie. Fakty i kontrowersje*, Warszawa 2012, s. 42-46.

³ Zob. M. Baron, *Wokół tajemnicy Medziugorja*, Prudnik 2014, s. 75.

⁴ Zob. *Deklaracja z Zadaru*, [w:] D. Manetti, *op. cit.*, s. 119-120.

Boża z Medziugorja” czy „objawienia Królowej Pokoju”, nie mam zamiaru wyprzedzać oceny Kościoła co do prawdziwości mających tam miejsce wydarzeń. Opinia pojawi się zapewne po zakończeniu objawień i przetnie wszelkie spekulacje.

Celem niniejszej pracy jest zbadanie powiązań papieża Jana Pawła II z fenomenem medziugorskich objawień. Należy zwrócić uwagę, że wydarzenia te rozpoczęły się w czasie pontyfikatu papieża Polaka i objęły jego 24 lata. Mając na uwadze fakt znacznego oddźwięku i wpływu wydarzeń z Medziugorja na cały Kościół, pragnę zbadać, czy Jan Paweł II wiedział o tym fenomenie i interesował się nim, jaki był jego stosunek do tych objawień, jak je oceniał, jakie miał powiązania z Medziugorjem. Aby udzielić odpowiedzi na wyżej postawione pytania, sięgnąłem do prywatnej korespondencji Jana Pawła II prowadzonej z rodziną Skwarnickich, wypowiedzi papieża Polaka, literatury poświęconej wydarzeniom z Medziugorja i osobom w nich uczestniczącym oraz do samej treści objawień Królowej Pokoju.

2. Listy Jana Pawła II do rodziny Skwarnickich

Marek Skwarnicki (zm. 2013 r.) był poetą, publicystą, prozaikiem oraz tłumaczem. Ukończył filologię polską i bibliotekoznawstwo na Uniwersytecie Warszawskim. Do jego spuścizny należy między innymi kilkadziesiąt książek prozatorskich i poetyckich. Przez wiele lat pracował dla „Tygodnika Powszechnego” oraz miesięcznika „Znak”⁵. Począwszy od 1973 roku, aż do 2005 roku korespondował [wraz z żoną – M.B.] z Karolem Wojtyłą. Szczególnie ważnym tematem listów była poezja, która stanowiła jedną z pasji papieża Polaka. Wspomniana korespondencja, a także liczne spotkania sprawiły, że pomiędzy rodziną Skwarnickich a Janem Pawłem II zrodziła się przyjacielska relacja. Po śmierci polskiego następcy św. Piotra w 2005 roku Marek i Zofia Skwarniccy uznali za zasadne opublikować prywatne listy Jana Pawła II do swojej rodziny. Spośród 140 do wydania wybrano 110 listów. Opatrzone są one licznymi komentarzami Marka Skwarnickiego. Jak wyżej wspomniałem, często pojawiał się w nich wątek poetycki. Można znaleźć tam również tematykę poświęconą między innymi przemianom ideowym „Tygodnika Powszechnego”, ówczesnym wydarzeniom w Polsce i za granicą, a także objawieniom Królowej Pokoju w Medziugorju⁶. W niniejszym punkcie chciałbym podjąć analizę opublikowanych listów pod kątem informacji odnośnie do tego ostatniego zagadnienia tematycznego.

Informacje na temat Medziugorja można odnaleźć w 9 listach Jana Pawła II. Podejmuje ten wątek szczególnie przez wzgląd na Zofię Skwarnicką, która często

⁵ Zob. Jan Paweł II, M. Skwarnicki, *Jan Paweł II. Pozdrawiam i błogosławię. Listy prywatne papieża*, Warszawa 2005, informacje umieszczone na trzeciej stronie okładki.

⁶ Por. *ibidem*, s. 11-13.

poruszała zagadnienie objawień Królowej Pokoju w listach kierowanych wraz z mężem do papieża⁷. Po raz pierwszy temat ten pojawia się w korespondencji z 15 kwietnia 1986 r. Jan Paweł II wspominał w niej o otrzymanej od Zofii Skwarnickiej książce poświęconej objawieniom Królowej Pokoju. Odnosząc się do objawień, okazał swoje zadowolenie z pozytywnej reakcji wielu ludzi na wydarzenia z Medziugorja. Ciekawa jest interpretacja Jana Pawła II odnośnie do przyjęcia treści objawień przez wielu członków Kościoła. Należy tutaj nadmienić, że w tamtym okresie głośno było o wewnątrzkościelnych kontrowersjach odnośnie do tych wydarzeń. Biskup miejsca był im przeciwny, natomiast franciszkanie będący opiekunami parafii Medziugorje oraz poważani teolodzy włoscy i francuscy widzieli w tych wydarzeniach działanie Boże. Poza tym sprawa objawień była niewygodna dla komunistycznego ustroju panującemu w byłej Jugosławii. Reasumując, w analizowanym liście Jan Paweł II nie wyraził swojej bezpośredniej opinii, ale zauważalna jest jego sympatia odnośnie do treści objawień⁸.

W liście z 30 marca 1991 roku papież umieścił następujące zdanie: „I niech wszystko dobrze się układa na szlaku Medziugorje-Rzym”⁹. Na pierwszy rzut oka można uznać, że Jan Paweł II miał na myśli jakąś pielgrzymkę. Marek Skwarnicki w komentarzu do tych słów dementuje taką interpretację. Twierdzi, że słowa te dotyczą relacji pomiędzy parafią Medziugorje a Watykanem. Spór pomiędzy biskupem miejsca a franciszkanami i trwał. Sprawa zbadania objawień została natomiast przekazana episkopatowi Jugosławii¹⁰.

W liście z 15 września 1991 roku papież pisze: „Ogromnie potrzeba jej [modlitwy – M.B.] na obecnym etapie świata, a zwłaszcza Europy, aby mogło zwyciężyć Serce Matki. Nie tylko w Rosji, ale i na Bałkanach”¹¹.

Zgodnie z interpretacją Marka Skwarnickiego, pisząc o zwycięstwie Serca Maryi, papież nawiązywał do objawień fatimskich. Objawienia w Portugalii dotyczyły nawrócenia ludzkości, a w przypadku braku odpowiedzi na to wołanie zapowiadały czas konfliktów na świecie i prześladowanie Kościoła. Podobną analogię można odnieść do objawień z Medziugorja. Matka Boża wzywa tam do pojednania i pokoju między sobą oraz z Bogiem. Powtórnie ludzie nie odpowiadają w pełni na to wezwanie i w czerwcu 1991 roku rozpoczyna się wojna na Półwyspie Bałkańskim. W związku z tym papież uważał Medziugorje za swego rodzaju kontynuację treści objawień fatimskich. Modlitwa zdaniem papieża jest kluczem do zwycięstwa Serca Maryi nie tylko w Rosji, ale także na Bałkanach¹².

⁷ Por. *ibidem*, s. 42, 106, 115, 118, 124, 146.

⁸ Por. *ibidem*, s. 42-43.

⁹ *Ibidem*, s. 94.

¹⁰ Por. *ibidem*, s. 94-95.

¹¹ *Ibidem*, s. 98.

¹² Por. *ibidem*, s. 98-99.

W korespondencji z 28 maja 1992 roku oraz 8 grudnia 1992 roku papież wspomina o duchowym towarzyszeniu ludziom związanym z Medziugorjem¹³. W liście grudniowym można ponadto odnaleźć takie słowa: „Pani Zofii dziękuję za wszystko, co łączy się z Medziugorjem. Ja też codziennie pielgrzymuję tam w modlitwie i łączę się w modlitwie z Wszystkimi, którzy tam się modlą – albo stamtąd czerpią wezwanie do modlitwy. Dziś to wezwanie zrozumieliśmy lepiej. Cieszę się, że naszym czasom nie brakuje ludzi modlitwy i apostołów”¹⁴.

Analizując dwa wyżej wspomniane listy, widzimy wiarę papieża w świętość medziugorskiego sanktuarium oraz wielką troskę w sercu związaną z konfliktem zbrojnym w tym regionie. W ostatnim przywołanym wyżej liście papież wyraża radość, że wielu ludzi podjęło w związku z tymi objawieniami wezwanie do modlitwy. Wskazuje na fakt, że panująca na tamtym terenie wojna jeszcze dobitniej podkreśla wagę wezwań Królowej Pokoju¹⁵.

W liście z 6 grudnia 1993 roku papież podejmuje jeszcze bardziej jednoznacznie związek treści objawień i wojny bałkańskiej, pisząc następujące słowa: „Patrzę w tamtą stronę i zdaje mi się, że nie można zrozumieć dzisiejszych strasznych wypadków na Bałkanach bez Medziugorja”¹⁶. W podobnym tonie Jan Paweł II wypowiada się w korespondencji z 25 lutego 1994 roku. Wyraża też nadzieję na pokój w związku z tym, że tak liczni ludzie odpowiadają na wezwanie Królowej Pokoju do modlitwy¹⁷.

Reasumując niniejszy punkt, można stwierdzić, że papież doskonale wiedział o wydarzeniach w Medziugorju. Był systematycznie informowany w tej tematyce przez wielu ludzi, między innymi przez Zofię Skwarnicką. Znana była mu także zasadnicza treść objawień. Z analizy tekstu korespondencji możemy wyczytać, że Jan Paweł II miał przychylny stosunek do medziugorskiego sanktuarium, dostrzegał i pozytywnie oceniał owoce objawień Królowej Pokoju. Widział w tych wydarzeniach znak działania Bożej opatrności szczególnie promieniujący w okresie wojny na Bałkanach. Należy przy tym wszystkim podkreślić wielką wartość naukową wyżej analizowanych listów, gdyż wyszły one bezpośrednio spod pióra papieża. Trudno zatem podważyć treści w nich zawarte.

¹³ Por. *ibidem*, s. 102, 106.

¹⁴ *Ibidem*, s. 106.

¹⁵ Por. *ibidem*, s. 102, 106.

¹⁶ *Ibidem*, s. 115-116.

¹⁷ Por. *ibidem*, s. 118.

3. Spotkania Jana Pawła II z osobami bezpośrednio związanymi z objawieniami

Niewiele wiadomo na temat spotkań Ojca Świętego z osobami bezpośrednio związanymi z wydarzeniami z Medziugorja. W polskiej literaturze poświęconej objawieniom Królowej Pokoju można znaleźć jedynie informacje o dwóch tego typu sytuacjach. Przez słowo „spotkanie” rozumiem nie przypadkowe uściśnięcie ręki papieżowi podczas audiencji generalnej, ale celowe spotkanie, podczas którego można wymienić ze sobą parę osobistych zdań.

Pierwsze tego typu wydarzenie dotyczy Mirjany Dragičević. W czerwcu 1987 roku wspomniana widząca udała się wraz z 900 młodymi ludźmi oraz arcybiskupem Splitu do papieża. Spotkanie odbyło się w Castel Gandolfo. Ojciec Święty za pośrednictwem kardynała z Zairu zaprosił Mirjanę na spotkanie¹⁸. W czasie krótkiej rozmowy Jan Paweł II pytał o Matkę Bożą, o jej miłość, piękno. Poprosił, aby Mirjana przekazała jego życzenie pielgrzymom w Medziugorju, by modlili się w jego intencjach. Powiedział także między innymi: „Strzeżcie Medziugorja, chronście je, Medziugorje jest nadzieją dla całego świata” oraz „Gdybym nie był papieżem, już byłbym w Medziugorju”¹⁹.

W opisie wyżej przedstawionego spotkania zadziwia fakt, iż Medziugorje w oczach Jana Pawła II ma tak istotne znaczenie dla świata. Papież przyznaje również, że chciałby odwiedzić miejsce objawień, lecz funkcja, jaką pełni w tym momencie, nie pozwala mu spełnić tego pragnienia²⁰.

Drugie tego typu wydarzenie to spotkanie z ojcem Jozo Zovko. Wspomniany tutaj franciszkanin był proboszczem w parafii Medziugorje, w momencie kiedy rozpoczęły się tam objawienia. Początkowo był do nich sceptycznie nastawiony, lecz wkrótce przekonał się o ich prawdziwości. W związku z objawieniami doświadczył wielu cierpień i trudności, nie wyłączając kary więzienia. Ojciec Jozo miał okazję spotkać się i rozmawiać z Janem Pawłem II 20 lipca 1992 roku. Podczas tego wydarzenia papież wypowiedział znamienne słowa: „Troszczcie się o Medziugorje, pilnujcie Medziugorja, wytrwajcie, nie poddawajcie się. Odwagi, jestem z wami. Brońcie, idźcie śladem Medziugorja”²¹.

Podjęmując się próby analizy wyżej zacytowanych słów, można stwierdzić, iż papież z jednej strony zdawał sobie sprawę z wagi objawień Królowej Pokoju, z drugiej zaś widział w tych wydarzeniach zadanie i wielką odpowiedzialność osób z nimi związanych.

¹⁸ Zob. P. Zorza, *Drogie dzieci, dziękuję wam, że odpowiedzieliście na moje wezwanie*, Kraków 2006, s. 64.

¹⁹ K. Šego, *Rozmowy z widzącymi*, Medziugorje 2013, s. 31, 46.

²⁰ Podróż papieża do miejsca objawień trwających, kiedy mają miejsce spory zwolenników i przeciwników tych wydarzeń, nie była wskazana ze względów pastoralnych.

²¹ M. Arkuszyński, *Wzór życia chrześcijańskiego w objawieniach z Medziugorja (1981-2008)*, Warszawa 2009, s. 54.

Wypowiadając niniejsze słowa, Jan Paweł II pragnął zapewne dodać otuchy tym, którzy dają świadectwo o objawieniach i z zaangażowaniem żyją ich treścią, gdyż wiedział, iż każde Boże dzieło wymaga ofiary i wyrzeczenia.

Spotkania Jana Pawła II z osobami związanymi bezpośrednio z objawieniami uderzają wielką otwartością i bezpośredniością papieża. Widoczne są również jego silny emocjonalny związek z Medziugorjem oraz wielka troska o przyszłość wydarzeń mających tam miejsce.

4. Prywatne wypowiedzi Jana Pawła II odnośnie do Medziugorja

W związku ze sporą liczbą prywatnych wypowiedzi Jana Pawła II na temat objawień medziugorskich wybrałem jedynie te, które wniosą nowe myśli do niniejszej pracy. Podczas omówienia poszczególnych fragmentów zachowam ich chronologię.

Oto pochodząca z 1989 roku wypowiedź arcybiskupa Patricka Floresa z San Antonio w Teksasie (USA):

Byłem z wizytą u Ojca Świętego w styczniu. Powiedziałem mu: „Wasza Świątobliwość, wielu ludzi z mojej archidiecezji udaje się do Medziugorja, a ja ani nie zezwoliłem ani nie zabroniłem, co mam robić?” Papież mi odpowiedział: „Pozwól ludziom, aby tam jechali. Tam się modlą!”. Nabrałem odwagi dzięki tej odpowiedzi i powiedziałem papieżowi: „Ale również i mnie zapraszają, żebym pojechał z nimi w sierpniu”. Papież mi odpowiedział: „Jedź i módl się za mnie [...]”²².

Wokół sprawy Medziugorja panowało wiele kontrowersji. Jak wyżej wspomniałem, biskup miejsca był przeciwny objawieniom. Natomiast franciszkanie – opiekunowie parafii, oraz wielu teologów uważało objawienia za prawdziwe. Z przytoczonego fragmentu wynika, że papież przychylnie patrzy na pielgrzymki udające się do Medziugorja, wręcz zachęca do pobytu i modlitwy w tym miejscu.

1 sierpnia 1989 roku papież podczas spotkania z włoskimi lekarzami skierował do nich następujące słowa: „Tak, dzisiaj świat utracił sens tego, co nadprzyrodzone. W Medziugorju wiele osób poszukiwało i znalazło sens w modlitwie, poście i spowiedzi”²³.

Po raz kolejny papież prezentuje dobrą znajomość treści objawień. Zwraca także uwagę na fakt, że wydarzenia w Bośni i Hercegowinie pozwalają wielu ludziom na nowo odkryć żywą wiarę, czego wyrazem jest powrót do praktyki modlitwy, postu i spowiedzi świętej.

²² M. Dugandzić, *Medziugorje w Kościele*, Kraków 2003, s. 19.

²³ *Ibidem*, s. 18.

Znamienne jest świadectwo wypowiedziane w 1990 roku przez biskupa Kriegera na łamach „National Catholic Register”: „Rozmawiałem z Ojcem Świętym 24 lutego 1990 r. [...] Powiedziałem mu, że byłem w Medziugorju już trzykrotnie i ponownie jadę tam w przyszłym tygodniu. Papież po prostu powiedział: »Medziugorje jest wielkim centrum duchowym!«²⁴.

Z wyżej przytoczonego zdania Jana Pawła II można odczytać, jak bardzo zdawał on sobie sprawę z wpływu duchowego sanktuarium medziugorskiego. Uznaje to miejsce za bardzo ważny ośrodek żywej, praktykowanej duchowości chrześcijańskiej; cenny dla całego Kościoła powszechnego.

Koreański tygodnik katolicki „Gazeta Katolicka” opublikował 11 listopada 1990 roku artykuł napisany przez Przewodniczącego Episkopatu Korei Południowej biskupa J.E. Angelo Kima. Oto fragment tego artykułu:

Pod koniec ostatniego synodu w Rzymie, biskupi koreańscy zostali zaproszeni na obiad u papieża. J.E. Kim korzystając z okazji zwrócił się do papieża słowami: „Dzięki Waszej Świątobliwości Polska została wyzwolona z komunizmu”. Papież na to odpowiedział: „Nie ja to uczyniłem. To jest dzieło Matki Bożej, tak jak Ona zapowiedziała to w Fatimie i w Medziugorju”. Arcybiskup Kwangyju Victorinus Youn Kong-hi powiedział później: „W Korei, w mieście Nadju jest (figurka) Maryja, która płacze”. Na to papież odparł: [...] „Są biskupi tak jak w Jugosławii, którzy są przeciwko [...]. Trzeba patrzeć również na tłumy ludzi, którzy tu przybywają i na liczne nawrócenia [...]. Wszystko to jest zgodne z duchem Ewangelii, wszystkie te fakty trzeba poważnie przeanalizować”²⁵.

Jan Paweł II stwierdza w tym fragmencie, że Medziugorje jest powiązane treściowo z Fatimą i wydarzenia mające tam miejsce miały związek z obaleniem komunizmu. Odnosi się również do krytycznej postawy niektórych biskupów wobec objawień Królowej Pokoju. Papież z jednej strony widzi ich sprzeciw, a z drugiej dostrzega owoce i przekaz wydarzeń z Medziugorja, który jak sam stwierdza, jest zgodny z Ewangelią. Uważa, że wszystkie te fakty należy brać pod uwagę. Pozwoli to na rzeczową analizę i ocenę medziugorskich objawień.

W listopadzie 1994 roku paragwajski arcybiskup Felipe Santiago Benítez zapytał Ojca Świętego, czy należy pozwalać, by ludzie gromadzili się w medziugorskim duchu, zwłaszcza z ojcami z Medziugorja. Papież mu odpowiedział: „Pozwalaj na wszystko, co wiąże się z Medziugorjem”²⁶. Analizując tę wypowiedź, chciałbym zwrócić uwagę na fakt wielkiego kredytu zaufania Jana Pawła II względem objawień, ich treści oraz ojców franciszkanów z Medziugorja. Bez wewnętrznej pewności swojego stanowiska taka postawa papieża nie byłaby możliwa.

²⁴ *Ibidem*, s. 17.

²⁵ *Ibidem*, s. 19-20.

²⁶ M. Arkuszyński, *op. cit.*, s. 55.

Jan Paweł II jasno wyraził także swoją chęć przyjazdu do Medziugorja. Chorwacki prezydent dr Franjo Tuđman, odwiedzając 15 marca 1997 roku sanktuarium w Medziugorju, wypowiedział między innymi takie słowa: „[...] podczas mojej ostatniej rozmowy z papieżem Janem Pawłem II Ojciec Święty powiedział mi, że przy okazji wizyty w Bośni i Hercegowinie chciałby odwiedzić również Medziugorje”²⁷.

Niestety do takiej wizyty nie doszło. Mimo to samo pragnienie papieża okazało się ważne i znamienne. Według niektórych interpretacji tego faktu Jan Paweł II zrezygnował z możliwości odwiedzenia sanktuarium w Medziugorju, gdyż nie chciał stwarzać krępującej sytuacji biskupowi miejsca, który był przeciwny objawieniom.

Na koniec niniejszego punktu chciałbym przytoczyć fragment świadectwa z 9 października 1997 roku złożonego przez Marcello Pierucciego z Bolonii, który gościł arcybiskupa Maria Rizziego w czasie Kongresu Eucharystycznego. Oto cytat z wypowiedzi arcybiskupa:

Znajdowałem się w prywatnej kaplicy Ojca Świętego na porannej Mszy św. Po zakończeniu Mszy św. Ojciec Święty zbliżył się do nas i osobiście pozdrowił wszystkich obecnych. Obok mnie stał biskup Roberto Cavallero z sanktuarium Matki Bożej z Orto w Chiavari. Kiedy papież zbliżył się do nas, aby nas pozdrowić, biskup Cavallero powiedział: „Ojciec Święty, właśnie przyjechałem z Medziugorja”. Wówczas papież zapytał go: „Czy Wasza Eminencja wierzy?” Biskup odpowiedział: „Tak, Ojciec Święty”. Z kolei biskup Cavallero zapytał papieża: „A czy Ty, Ojciec Święty, wierzysz?”. Po tym pytaniu papież zastanowił się na chwilę trwając w milczeniu i z przerwami odpowiedział: „Wierzę..., wierzę..., wierzę”²⁸.

Wyżej przytoczone świadectwo pochodzi z 1997 roku. Objawienia w Medziugorju trwają już 16 lat. Papież w tym czasie zapewne poznał już argumenty za objawieniami i przeciw nim, zwolenników i przeciwników objawień. Znał również świadectwa osób odwiedzających to miejsce, na przykład wspomnianego wyżej biskupa Cavallero. Można przypuszczać, że zapoznał się z oświadczeniem wydanym w 1991 roku przez komisję powołaną przez Episkopat Jugosławii, które nie potwierdzało ani nie negowało prawdziwości objawień Królowej Pokoju, pozostawiając całą sprawę otwartą. Papież w swojej wyżej zacytowanej wypowiedzi jednoznacznie przyznaje się do wiary w prawdziwość objawień. Należy jednak pamiętać, że jest to jego prywatna opinia, która nie stanowi oficjalnego stanowiska Kościoła w tej kwestii.

Przytoczone w niniejszym punkcie wypowiedzi papieża odnośnie do medziugorskich wydarzeń bez żadnych wątpliwości potwierdzają pozytywne zdanie, a wręcz wiarę Ojca Świętego w prawdziwość objawień. Choć wypowiedzi Jana Pawła II w większości nie pochodzą z „pierwszej ręki”, należy jednak zwrócić uwagę, że posiadają one

²⁷ M. Dugandžić, *op. cit.*, s. 21.

²⁸ *Ibidem*, s. 24-25.

konkretne umiejscowienie czasowe oraz przekazane zostały przez konkretne, wiarygodne osoby.

5. Jan Paweł II a spotkania widzących z Medziugorja z Królową Pokoju

Poniżej przedstawiam wybrane treści medziugorskich objawień dotyczące Jana Pawła II. Uszeregowałem je chronologicznie i opatrzyłem właściwymi komentarzami.

Według widzących dnia 8 listopada 1981 roku Matka Boża podczas objawienia podeszła do wizerunku Jana Pawła II, który akurat znajdował się w pokoju, i ucałowała go. Wypowiedziała wtedy następujące słowa: „To wasz ojciec, ojciec duchowy wszystkich”²⁹. Myślę, że wszystkie osoby, które mniej lub bardziej wczytywały się w życie papieża, dostrzegały jego wielką miłość do Matki Jezusa, którą sam obrał za swoją Matkę. Wyżej zaprezentowane objawienie ukazuje odwzajemnioną miłość Maryi i jej wielki szacunek względem Jana Pawła II. W swych słowach Królowa Pokoju zachęca nas do przyjęcia papieża jako naszego duchowego ojca, przewodnika, za którym idąc, będziemy na właściwej drodze do Boga.

Podczas objawienia z 13 maja 1982 roku Królowa Pokoju wypowiedziała następujące słowa: „Jego wrogowie chcieli go zabić, ale ja go uchroniłam. Jest ojcem wszystkich ludzi”³⁰. Niniejszą wypowiedź można zinterpretować na różne sposoby. Jan Paweł II był w tamtym czasie w Fatimie na pielgrzymce. Dziękował Matce Bożej za uratowanie życia po zamachu na placu św. Piotra w Rzymie. Zatem niniejsze słowa można rozumieć jako potwierdzenie przez Królową Pokoju jej cudownej interwencji podczas zamachu. Jest jednak także druga interpretacja. Otóż mało znany jest fakt, że 12 maja 1982 roku w Fatimie miał miejsce kolejny zamach na życie Ojca Świętego. Oto pewien człowiek próbował tego dnia ugodzić go nożem. Udało się go jednak obezwładnić. Papież po opatrzeniu lekkiej rany mógł kontynuować swoją pielgrzymkę. Być może Matka Boża w swych słowach odniosła się do nieudanego zamachu z Fatimy³¹. Jest jeszcze trzecia interpretacja. Królowa Pokoju mogła mieć na myśli oba wydarzenia zagrażające życiu Jana Pawła II. W analizowanym orędziu pojawia się po raz kolejny wzmianka o ojcostwie papieża. Można odczytać to w szerszy sposób. Królowa Pokoju przez słowo „wszystkich” miała zapewne na myśli ojcostwo duchowe papieża względem każdego człowieka bez względu na narodowość, wyznanie czy religię.

²⁹ Orędzie z 08.11.1981 r., [w:] *Słowa z nieba. Wszystkie orędzia z Medziugorja*, red. D. Szczerba, Warszawa 1999, s. 76.

³⁰ Orędzie z 13.05.1982 r., [w:] *Orędzia Matki Bożej z Medziugorja*, red. J. Gwiazda, Warszawa 2014, s. 82.

³¹ Por. *Orędzia Matki Bożej z Medziugorja*.

W orędziu z 25 sierpnia 1994 roku Królowa Pokoju wypowiedziała następujące słowa: „Dziś łączę się z wami w sposób szczególny prosząc o dar obecności mojego umiłowanego syna w waszej ojczyźnie. Módlcie się, kochane dzieci, o zdrowie dla mojego najdroższego syna, który cierpi, a którego wybrałam na te czasy [...]”³².

Matka Boża nawiązuje w tym orędziu do wizyty Ojca Świętego w Zagrzebiu³³. Określa go mianem „swojego umiłowanego syna”. Zachęca do modlitwy w intencji jego zdrowia. Oznajmia fakt, że to ona go wybrała i wyprosiła u Boga, aby to właśnie Jan Paweł II pełnił funkcję przewodnika Kościoła przez tak trudne i niebezpieczne koleje ówczesnego świata.

Na koniec chciałbym przytoczyć okoliczności i treść objawienia z 2 kwietnia 2005 roku. Widzący Ivan Dragičević przebywał wtedy w Stanach Zjednoczonych. Doświadczył objawienia przed 19.00 lokalnego czasu. W związku z tym, że między Europą a USA jest 6 godzin różnicy, w Europie było już przed 01.00 z datą 3 kwietnia. Tak więc objawienie Ivana miało miejsce kilka godzin po śmierci Jana Pawła II. Widzący przekazał, że podczas spotkania z Matką Bożą zobaczył po jej lewej stronie postać papieża. Był młody, uśmiechnięty, bardzo szczęśliwy. Ubrany był na białą. Miał na sobie długi, złoty płaszcz. Królowa Pokoju uśmiechała się i patrzyła na niego, podobnie i on. Maryja wypowiedziała wtedy następujące słowa: „To jest mój drogi syn. Jest ze mną”³⁴.

W momencie gdy Polska, Europa i cały świat były pogrążone w żałobie, zadumie i modlitwie po śmierci Jana Pawła II, on według świadectwa Ivana Dragičevića był szczęśliwy w niebie. Objawienie to przypomina nam, że śmierć nie jest końcem życia, ale przejściem do życia wiecznego; życia w pełni.

Reasumując, odniesienia do postaci Jana Pawła II pojawiają się także w treści objawień Królowej Pokoju. We wszystkich z nich wyróżniają się wielka miłość Maryi do „swojego umiłowanego syna” oraz jej wielki szacunek do jego osoby.

Podsumowanie

Odpowiadając na pytania postawione we wprowadzeniu, można jednoznacznie stwierdzić, że Jan Paweł II był dobrze poinformowany o objawieniach w Medziugorju i sam wykazywał zainteresowanie tym tematem. Poza tym widział w nich ogromne znaczenie dla przyszłości świata. Miał do nich pozytywny stosunek. Swoim zachowaniem

³² Orędzie z 25.08.1994 r. [w:] *Orędzia Matki Bożej z Medziugorja Królowej Pokoju*, przeł. Z. Oczkowska, M. Jurasz, Kraków 2011, s. 123.

³³ Por. *Orędzia Matki Bożej z Medziugorja Królowej Pokoju*.

³⁴ Zob. *Orędzia Matki Bożej z Medziugorja*, s. 397; *Orędzie z 02.04.2005 r.*, [w:] *Orędzia Matki Bożej z Medziugorja*.

i słowami ukazywał także wiarę w prawdziwość tych wydarzeń. W niniejszej pracy ukazałem jedynie wybrane związki papieża z objawieniami Królowej Pokoju. Zdaję sobie sprawę, że nie wyczerpałem w pełni tego obszernego zagadnienia. Uważam jednak, że zaprezentowane w tym opracowaniu wypowiedzi papieża Polaka oddają to, co najważniejsze, jeśli chodzi o jego stosunek do objawień Królowej Pokoju. W tym momencie [lipiec 2017] objawienia z Medjugorja trwają, nie zostały one jak dotąd ani zanegowane, ani ostatecznie potwierdzone. Ukazana postawa Jana Pawła II wobec tych wydarzeń może przyczynić się do ewentualnego przyjęcia objawień przez Kościół i stać się kolejnym świadectwem niezwykłego zmysłu wiary papieża Polaka.

JOHN PAUL II AND THE PHENOMENON OF THE MARIAN APPARITIONS OF THE QUEEN OF PEACE OF MEDJUGORJE

Summary

This study will show the connections between John Paul II and the phenomenon of the apparitions of Our Lady of Medjugorje. The research is based on the analysis of private correspondence of John Paul II with the Skwarnicki family, statements made by the Polish Pope, literature devoted to the events of Medjugorje and their participants as well as the content of the prophecy delivered by the Queen of Peace. On the basis of the aforementioned sources an evaluation of the level of John Paul II's knowledge, his attitude and private opinions regarding the events taking place in Medjugorje will be carried out.